

Grant Thornton informerer

Nr. 3/2022

Din samarbeidspartner innen revisjon, regnskap skatt og rådgivning

Kjære leser!

Høsten har så vidt begynt, og denne tiden betyr som oftest endringer i skatte- og avgiftsregelverket. På trappene står også statsbudsjettet, og foreløpige lekkasjer og uttalelser indikerer endringer av ikke ubetydelig art.

Regjeringen har på forhånd varslet at det vil bli et mindre romslig budsjett enn tidligere år. Til tross for at statens inntekter øker, har regjeringen varslet at utgiftene vil øke mer. Av hensyn til økonomien og den kraftige prisveksten, varsles oljepengebruken redusert. Dette betyr et strammere budsjett for oss alle. Nøyaktig hvilke endringer som vil bli foreslått i statsbudsjettet er vanskelig å si på forhånd, men det må kunne antas at det blant annet vil bli foreslått økte skattesatser både for privatpersoner og selskaper. Innen dette leses har nok Statsbudsjettet allerede blitt lagt frem.

Allerede er det foreslått innstramninger i forhold til selskapers aktiva, som for eksempel boligeiendom, fritidseiendom, båt, fly og helikopter. I tillegg er det foreslått en spesialregel ved salg av aktiva til enkelte aksjonærer og deres nærstående. For å unngå utbytte- og uttaksbeskatning i disse tilfellene må salgssummen settes til det høyeste av markedsverdi og kostpris med tillegg for påkostninger og kostnader til oppussing og tilpasning. Disse foreslåtte skatteskjerpelsene kan du lese mer om i denne utgaven av Grant Thornton Informerer.

I tillegg ble det i fjor satt ned et skatteutvalg som skal gjøre en helhetlig gjennomgang av skattesystemet. Dette utvalget har også fått spesielt mandat til å se på aksjonærmodellen og fritaksmetoden som det har vært mye debatt om i media. Utvalget skal etter planen legge frem sin redegjørelse 16. desember 2022.

Dette er eksempler på innstramninger som er foreslått og som det arbeides med i disse dager. Fremover må vi nok alle likevel forvente en tøffere periode – ikke bare i form av økte energipriser, men også skatte- og avgiftsmessig.

God lesning!

Lene Halvorsen

Manager / Advokatfullmektig
Grant Thornton Norge

Grant Thornton informerer

Utgitt i samarbeid med
DnR Kompetanse AS

Kontaktinformasjon Grant Thornton

Grant Thornton Revisjon AS
Jan Møller
Kirkegata 15
N-0153 Oslo
tlf. 22 200 400
e-post: oslo@no.gt.com
www.grantthornton.no

Kontaktinformasjon DnR Kompetanse

DnR Kompetanse AS
Postboks 2914 Solli
N-0230 Oslo
tlf. 23 36 52 00
forlag@revisorforeningen.no

Redaksjon

Redaktør Alf Asklund
tlf. 40 20 43 10
alf.asklund@revisorforeningen.no

Redaksjonsutvalg

Rådgiver Paal Braanaas
Rådgiver Børge Busvold
Rådgiver Camilla Brunfelt
Rådgiver Signe Haakanes

Utgivelsesplan 2022

Nr. 1 - Mandag 1. mars
Nr. 2 - Tirsdag 8. juni
Nr. 3 - Tirsdag 5. oktober
Nr. 4 - Mandag 6. desember

Produksjon

07 Media as

INNHold>03>2022

- 4** Tren optimismen!
- 6** Eie eller leie bolig?
- 7** Formuesskatt – sekundær- eller fritidsbolig
- 8** Koronastøtte med forbehold
- 10** Skattefri utleie av egen bolig
- 12** Reglene som gjelder for reiseregningen
- 15** Foreslår nye regler om privat konsum i selskaper
- 16** Hva norske arbeidsgivere må bli bedre på
- 17** Utbytte eller lønn – hva lønner seg?
- 21** Sykefravær som oppsigelsesgrunn
- 23** Notiser
- 26** Aktuelle satser

Tren optimismen!

«Det vil gjerne gå godt,» sier en venn av meg ofte. Og det gjør gjerne det, til tross for at jeg levende kan forestille meg alt det som kan gå galt også. Spørsmålet er bare hvordan vi ønsker at hverdagen vår skal være: Om vi bruker tiden frem til det som skal skje, med å tenke positivt, har vi gode dager. Om vi derimot gruer oss, blir veldig mange dager dårlige – og kanskje ubegrunnet. Heldigvis kan vi trene oss til å tenke optimistisk!

Ernæringsfysiolog
cand. scient.
Gunn Helene Arsky

Fordeler ved å være optimistisk

Det er en rekke fordeler med å bli en mer optimistisk person. Ikke bare for hvordan vi kommer oss gjennom dagliglivet, men for den fysiske og mentale helsen også. Her er noen av fordelene som forskere har dokumentert:

Bedre prognose: En oversiktsartikkel gjort på 83 vitenskapelige studier fant at optimisme spilte en viktig rolle i helseutfallene for hjerte- og karsykdommer, kreft, smerte, fysiske symptomer og dødelighet.

Bedre psykisk helse: Optimister sier at de trives bedre enn det pessimister gjør. Det å lære seg optimismeteknikker kan redusere depresjon betydelig.

Høyere motivasjon: Et optimistisk livssyn kan hjelpe deg med å holde motivasjonen oppe for å nå målet du har satt deg. Pessimister kan gi opp å slutte å røyke fordi de tror det aldri vil gå. Optimister fokuserer oftere på positive endringer – de kan gjøre det som vil hjelpe dem med å nå målet sitt.

Lengre levetid: Studier har vist at optimistiske mennesker gjerne lever lenger enn pessimister.

Lavere stressnivå: Optimister opplever mindre stress og håndterer det bedre. De har en tendens til å være mer motstandsdyktige og komme seg raskere enn de som blir overveldet og motløs av negative hendelser. De fokuserer på å gjøre positive endringer som vil forbedre livssituasjonen.

Kan optimisme i det hele tatt trenes opp?

Lært optimisme er et begrep som har sprunget ut av den relativt unge grenen av psykologi, kjent som positiv psykologi. Lært optimisme ble innført av psykolog Martin Seligman, som regnes som grunnleggeren av den positive psykologibevægelsen.

Lært optimisme innebærer å utvikle evnen til å se verden fra et positivt synspunkt. Det står ofte i kontrast til lært hjelpeløshet. Ved å utfordre den negative måten vi snakker til oss selv på og erstatte pessimistiske tanker med mer positive, kan vi alle lære å bli mer optimistiske.

I et prosjekt så forskerne på hvordan hjertepasienter grep an og eventuelt hadde nytte av et læringsprogram i optimisme. De gjennomførte det som et gruppekurs. Pasientene klarte å gjennomføre kurset, de synes det var akseptabelt og deltakerne hadde målbart forbedret optimisme. Fremtidige studier vil se på helseeffekten av dette.

Det å arbeide med nostalgi kan også føre til større optimisme, viser en annen studie. Faktisk er nostalgi forbundet med bedre fysisk og psykisk helse.

7 tips for mer optimisme

1. Positive bekreftelser

Gjør det til en vane å si en meningsfull bekreftelse (affirmasjon) til deg selv når du våkner, når du er på vei til

jobb, eller før du prøver noe utfordrende. Dette øver deg opp til å nærme deg situasjoner mer positivt. For eksempel, når du våkner, si til deg selv: «Jeg er på rett sted til rett tid, og jeg gjør de rette tingene».

2. Sov godt

En god natts søvn kan hjelpe hjernen din til å fungere på sitt beste og øke lykkefølelsen. Søvnunderskudd påvirker tankene og kan øke stressnivået, i tillegg til at det kan redusere din fysiske og mentale kapasitet. Hvis du har problemer med å sove, er ett tips å stå opp og legge deg til samme tid hver dag, selv i helgene.

3. Sunt påfyll

Å spise sunne, nærende måltider kan hjelpe deg med å holde deg energisk og føle deg bra hele dagen i stedet for å vandre rundt i en «hjernetåke». Sørg for å inkludere fullkorn, proteiner og sunt fett i kostholdet ditt. Grovbrød med makrell i tomat er en super hjernelunsj! Kutt ned på sukker, alkohol, koffein og tobakk for å holde hodet klart og følelsene dine i balanse.

4. Tren nostalgi

Når du kjenner på negative tanker under en opplevelse, er det mer sannsynlig at du vil huske denne opplevelsen som negativ. Prøv heller å legge merke til hva som faktisk går som det skal. Omform det du opplever, og husk dem mer positivt. De fleste opplevelser kan oppfattes som enten positive eller negative, avhengig av fokus og tankegang.

Trening kan gjøre deg til en optimist!

5. Se lyst på det

I stedet for å tenke på alle tingene som kan gå galt, finn de tingene som går riktig. Se muligheter for optimisme heller enn pessimisme. Hvis det føles som om du er i en situasjon der alt går galt, legg merke til selv det minste som går bra. Hvis du føler deg frustrert, stopp og ta deg tid til å flytte oppmerksomheten din til noe mer positivt.

6. Takknemlighetsøvelse

Takknemlighet er en måte å takke for det du har. I stedet for å tenke på det du mangler, kan du legge merke til det du har eller det du setter pris på. Folk som konsekvent praktiserer takknemlighet har en tendens til å ha høyere nivåer av optimisme og lykke, handle med sjenerøsitet og medfølelse, og oppleve mer positive følelser. Gjør det til en vane å sette ord på tre ting du er takknemlig for, idet du våkner om morgenen.

7. Bryt tankemønsteret

Når du merker at du tenker negativt, spør deg selv om tanken er nyttig eller ikke. Hvis det ikke er en nyttig tanke, legg merke til det og stopp, selv om du avbryter tanken midt i. Hvis du for eksempel gruer deg til et rutinemøte og tenker: «Det er helt utrolig hvor mye tid dette vil ta, tid jeg kunne brukt på noe annet,» – stopp opp og erstatt det med: «Dette er kanskje ikke det jeg helst vil gjøre, men jeg kan være vennlig og nyttig for kollegene mine.»

Eie eller leie bolig?

I valget mellom å eie egen bolig eller å leie har det historisk sett vært mest gunstig å eie. Det skyldes først og fremst prisøkningen som har vært på boliger. I denne artikkelen skal vi ikke spå om den fremtidige prisutviklingen, men se på hvilke faktorer som bør vurderes i valget mellom å leie eller eie egen bolig.

Rådgiver skatt
Paal Braanaas,
Revisorforeningen

Vurderingen av om du skal kjøpe eller leie, bør gjøres ut fra flere kriterier hvor økonomi er ett av disse. Her følger noen forhold du bør ta i betraktning før du treffer en beslutning.

Når du eier

I Norge er det mer normalt å eie bolig enn i mange andre land. Å skaffe seg sitt eget hjem er for mange en plan og en drøm. Det gir deg et sikkert holdpunkt og gir mulighet for å disponere boligen som du ønsker.

Store transaksjonskostnader

Skal du kjøpe, bør du ha et lengre tidsperspektiv. Det er betydelige transaksjonskostnader ved kjøp og ved salg. Ved kjøp er det først og fremst dokumentavgiften på 2,5 % av kjøpesummen som vil kunne utgjøre en betydelig kostnad. For borettslagsleiligheter er det ikke dokumentavgift, men et mindre gebyr for eierskifte. Ved salg er det du som selger som må bære alle salgsomkostningene. Provisjon til megler kan variere mellom 1–3 % og inkludert andre kostnader er det vanskelig å komme under 100 000 kroner – nesten uansett verdi på boligen.

Mange løpende kostnader

Som eier er du ansvarlig for alle kostnader knyttet til boligen. Det vil være løpende kostnader som oppvarming, kommunale utgifter, forsikring, eiendoms- og formuesskatt og ikke minst vedlikeholdskostnader.

Verdiendringer

Du vil som eier ha fordelen av en verdistigning, men også risikoen for et verdifall. Ser du for deg at du skal selge og kjøpe nytt i samme område på et senere tidspunkt, vil et eventuelt verdifall kanskje ikke få så stor betydning, da ny bolig vil kunne ha falt tilsvarende.

En spareform

Du betaler normalt ned på lånet, og vil på den måten spare penger. Samtidig bærer du risikoen for renteøkninger og du har ansvaret for å betjene lånet. Det er viktig å ha tenkt godt igjennom finansieringen slik at du for eksempel

også i et endret arbeidsmarked ser for deg at du kan betjene dine forpliktelser.

Skattefordeler

Som eier nyter du godt av skattefordelingen som rentefradraget gir. Staten betaler 22 % av dine rentekostnader som et fradrag i inntekten.

Gitt at du oppfyller kravet om bo- og eiertid på ett år, vil en gevinst være skattefri. At salget er skattefritt, innebærer at du i en tapssituasjon ikke får fradrag for tapet. Du må da vurdere å flytte fra boligen i en periode slik at vilkårene for tapsfradrag er oppfylt. Boligen kan i denne perioden leies ut. Leien vil være skattepliktig. Dette er en lovlig skattemessig tilpasning.

Når du leier

Det er mer fleksibelt å leie. Det er få «startkostnader» og i en etableringsfase er det å leie det normale og kanskje det eneste alternativet.

Leier du bolig, er du prisgitt utleier. Selv om du som leietaker er rimelig godt sikret ved en leiekontrakt, vil den også ha en tidsbegrensning.

Å betale leie vil ofte oppfattes som «å kaste penger ut av vinduet» ved at du ikke betaler ned på noe lån og dermed ikke sparer. Om alternativet er å kjøpe for så å selge etter kort tid, vil det regnestykket kunne se annerledes ut på grunn av store transaksjonskostnader.

Husleien kan dekke et stort lån

En høy husleie kan dekke et stort lån. Isolert sett vil skattefordelen i form av fradrag for rentekostnader, gjøre det mulig for eksempel å betale rentekostnader på 12 820 kroner i måneden med en husleie på kr 10 000.

Rentekostnader på 12 820 kroner i måneden, eller nær 154 000 kroner i året, dekker omtrent rentene på et lån på fem millioner kroner med en rentesats på litt i overkant av tre prosent. Er husleien 15 000 kroner i måneden kan rentekostnadene på et lån på 7,5 millioner kroner dekkes osv.

Spart husleie kan også dekke avdrag

Du må da ikke glemme at det før eller siden må betales avdrag på lånet selv om det kan avtales avdragsfrihet i en periode. Når det er sagt, så kan du som et alternativ til å betale en husleie på 10 000 eller 15 000 kroner i måneden betale ned et lån over 25 år på henholdsvis 2,4 og 3,6 millioner kroner – med en rentesats på rundt tre prosent. Da har vi også tatt hensyn til skatteeffekten.

Bolig med utleiemulighet

Mange vurderer å kjøpe en bolig med en utleiemulighet. Det kan være en leilighet med et ekstra soverom eller underetasje i en enebolig. Benytter du selv mer en halvparten av boligen som egen bolig regnet etter utleieverdien, vil utleieinntekten være skattefri. Slik inntekt vil kunne gi et vesentlig bidrag til ditt boligkjøp.

En skattefri leieinntekt fungerer på samme vis som i eksempelet med spart husleie ovenfor. En skattefri leieinntekt på 10 000 kroner dekker rentene på et lån på fem millioner kroner, mens en skattefri leieinntekt på 15 000 kroner dekker rentene på et lån på 7,5 millioner kroner – forutsatt en rente på rundt 3 prosent.

Det gjør det også mulig å låne hhv. 2,4 eller 3,6 millioner kroner mer enn uten de ekstra skattefrie leieinntektene.

Da har vi ikke tatt hensyn til slitasje etc. på utleiedelen, men regnestykket illustrerer hvor økonomisk gunstig det kan være å kjøpe en bolig med utleiemulighet.

Formuesskatt

– sekundær- eller fritidsbolig

Eier du en fritidseiendom som på skattemeldingen er oppført som sekundærbolig? Da betaler du mye høyere formuesskatt enn om eiendommen hadde vært klassifisert som en fritidseiendom. Er ikke sekundærboligen lenger egnet til bruk som helårsbolig, kan du imidlertid sende inn en endringsmelding der du ber skatteetaten om en omklassifisering fra sekundærbolig til fritidseiendom.

Rådgiver avgift
Camilla Brunfelt,
Revisorforeningen

Ulik formuesverdi for sekundærboliger og fritidseiendommer

For fastsettelsen av formuesverdi og beregning av formuesskatt er det av stor betydning om eiendommen er oppført som fritidseiendom eller sekundærbolig. For sekundærboliger betaler du mye høyere formuesskatt. Formuesverdien av sekundærboliger settes til 95 % for 2022 (90 % for 2021) av eiendommens markedsverdi mens tilsvarende verdi for fritidseiendommen skal maksimalt utgjøre 30 % av markedsverdien. Dermed blir formuesskatten mye høyere for sekundærbolig enn for fritidseiendom.

Er eiendommen bolig eller fritidsbolig?

Ved formuesverdssettelsen skal skillet mellom boligeiendom og fritidseiendom bygge på karakter/særtrekk ved eiendommen. Typiske fritidseiendommer er hytter og ferieleiligheter, men også ordinære eneboliger og byleiligheter benyttes av enkelte kun til fritidsformål. For formuesfastsettelsen er det imidlertid ikke avgjørende hvordan eiendommen faktisk brukes.

Hva eiendommen er oppført som i matrikkelen

Eiendomsregisteret fører oversikt over alle faste eiendommer i landet. I utgangspunktet går det frem av matrikkelen hva som er fritidsbygg og hva som er helårsboliger. Ved fastsettelsen av formuesverdi tas det utgangspunkt i bygningstypen eiendommen står oppført med i matrikkelen. En helårsbolig som brukes som fritidsbolig, blir i utgangspunktet omfattet av verdsettingsreglene for boligeiendommer.

Annen klassifisering av eiendommen

Bare unntaksvis kan en boligbygning som er godkjent og regulert brukt til helårsbolig, verdsettes som fritidseiendom. Det er da et krav at boligen ikke lenger er egnet til bruk som helårsbolig. Dette må vurderes konkret. Manglende innlagt vann, strøm eller vannklosett er momenter i vurderingen som taler for at boligen ikke er egnet til helårsbruk. Andre momenter i vurderingen kan f.eks. være ad-

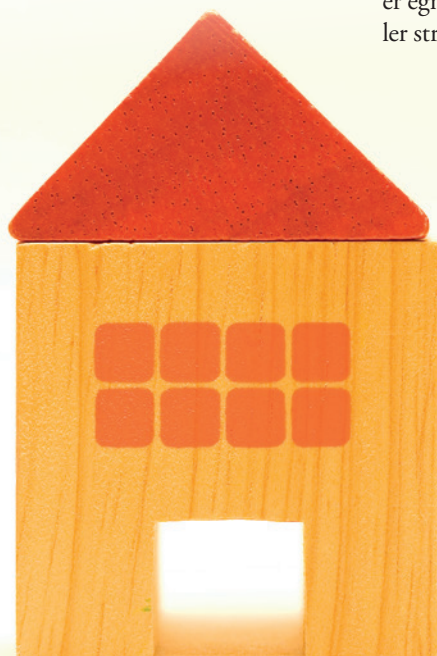
komstmuligheter til eiendommen, boligens standard og boligens egnethet for vinterbruk.

Realisasjon

Ved salg er det bruken av leiligheten som avgjør om gevinsten er skattepliktig eller skattefri. Det er for eksempel akseptert at en byleilighet kan være en fritidsbolig ved et salg og gevinsten kan da være skattefri om du oppfyller eierkravet og har brukt leiligheten som egen fritidsbolig i minst fem av de siste åtte årene før salget.

Endre skattemeldingen

Er din fritidseiendom i matrikkelen registrert som en boligeiendom og formuesverdsatt til 95 % av markedsverdien, kan du korrigere dette ved å sende inn en endringsmelding. Du må i tilfelle legge ved forklaring på hvorfor du mener eiendommen skal formuesbeskattes som fritidseiendom. Som forklaring må du kunne vise til kriteriene skatteetaten legger vekt på ved klassifiseringen, slik som at eiendommen ikke er egnet for helårsbruk fordi det mangler strøm, vann eller vannklosett.

For fastsettelsen av formuesverdi og beregning av formuesskatt er det av stor betydning om eiendommen er oppført som fritidseiendom eller sekundærbolig.

Foretak som har fått koronastøtte, men som har gått med overskudd eller foretatt utdelinger til eierne, må i noen tilfeller betale tilbake støtten.

Koronastøtte med forbehold

Den alminnelige kompensasjonsordningen for foretak med stort omsetningsfall for perioden november 2021 til februar 2022 ble gitt under forutsetning om at foretaket ikke har gått med overskudd i regnskapsåret eller foretar utdelinger til eierne.

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

Dette gjelder likevel ikke for tilskudd i form av kompensasjon for tapt varelager som bedriften også kunne få under denne kompensasjonsordningen.

Vilkåret gjelder heller ikke for kompensasjon som ble gitt for tidligere perioder, altså for periodene fra mars 2020 til oktober 2021.

Kompensasjonsordningen

Kompensasjonsordningen ble innført for å unngå unødvendige konkurser og bevare norske arbeidsplasser gjennom koronakrisen. Bedrifter med et betydelig omsetningsfall som følge av myndighetenes koronatiltak kunne søke om støtte for å dekke en del av foretakets faste kostnader.

Det ble utbetalt i alt om lag 8,2 milliarder kroner i støtte fra kompensasjonsordningen fra januar 2021 til i dag. Det vakte både oppsikt og kritikk av kompensasjonsordningen da det ble avslørt at en del bedrifter som har mottatt koronastøtte, både hadde gått med overskudd og hadde delt ut utbytte til eierne. Dette gjaldt bl.a. flere selskaper med utenlandske eiere. Mange bedrifter kunne tilbakebetalt hele støttebeløpet uten å ende i minus.

Forsvarerne av ordningen mente på sin side at utbytte kan være nødvendig for å betale skatter og avgifter og for å investere i nye arbeidsplasser.

Flere bedrifter valgte også frivillig å tilbakebetale tilskudd når det viste seg at nedstengningen ikke rammet så

hardt økonomisk som man regnet med da søknaden ble sendt.

Koronatilskudd er skattepliktig inntekt.

Kompensasjonsordning 4

Kompensasjonsordningen var egentlig faset ut da deltavarianten kom høsten 2021 og landet gikk inn i ny nedstengning i desember. Det ble derfor børstet støv av den gamle kompensasjonsordningen, men regjeringen ville innføre begrensninger for tilfeller der foretaket går med overskudd i regnskapsåret eller foretar utdelinger. I slike tilfeller må bedriftene betale tilbake mottatt støtte.

Overskudd i 2021 eller 2022

Et foretak som får et overskudd på minst 50 000 kroner i regnskapsåret som tilskuddsperioden tilhører, skal betale tilbake mottatt tilskudd som overstiger 50 000 kroner. Dette gjelder ikke mottatt kompensasjon for tapt varelager. Tilbakebetalingsplikten gjelder selskaper. Enkeltpersonforetak er ikke omfattet. Tilbakebetalingsplikten gjelder bare for tilskudd gitt for perioden november 2021 til februar 2022.

Når en skal beregne om selskapet har gått med overskudd i 2021, kan underskudd fra 2020 trekkes fra overskudd i 2021. For 2022 kan (netto) underskudd i 2020 og 2021 trekkes fra overskudd i 2022.

Eksempel

– beregning av overskudd i 2022

Overskudd 2020	50 000
Underskudd 2021	-70 000
Netto	-20 000
Overskudd 2022	60 000
Overskudd 2022	40 000

I og med at overskuddet i 2022 er lavere enn kr 50 000, trenger ikke selskapet å tilbakebetale tilskuddet.

Beregningsmåten

Det er det regnskapsmessige overskuddet (ordinært resultat før skattekostnad), som legges til grunn for overskuddsberegningen. Beregningen skal følge regnskapsåret foretaket benytter.

Tilskudd etter kompensasjonsordningen som foretaket mottar for 2021, skal legges til det regnskapsmessige overskuddet i 2021, selv om tilskuddet etter regnskapslovens periodiseringsregler først skal inntektsføres i 2022 fordi vilkårene i regelverket knyttet til tilskuddsordningen ikke ble klart før 2022. Det er viktig at tilskuddet periodiseres riktig, og ikke føres som inntekt i 2021 i foretakets regnskap. Periodiseres tilskuddet galt, vil tilskuddet regnes som inntekt to ganger for samme år ved den automatiske beregningen og foretaket kan få krav om tilbakebetaling.

Tilsvarende er det viktig at tilskudd etter kompensasjonsordningen som selskapet har mottatt for tilskuddsperioden november og desember 2021, ikke tas med ved beregning av resultatet for 2022.

Krav om tilbakebetaling skal gå automatisk, men ...

Det er lagt opp til at selskapet skal få tilsendt krav om tilbakebetaling fra myndighetene og at beregningen skjer

automatisk når foretaket har rapportert regnskapsopplysningene for regnskapsåret via skattemeldingen. Dersom selskapet ikke har mottatt krav om tilbakebetaling innen seks måneder etter at det har avklart at det har plikt til tilbakebetaling, plikter det selv å varsle tilskuddsmyndigheten.

Tilbakebetalingsplikten gjelder det enkelte selskap og gjelder uavhengig av resultatet i øvrige selskaper i konsernet. Dette gjelder selv om konsernet har søkt samlet.

Utbytteforbud ut 2023

Tilskudd fra ordningen for tilskuddsperioden november 2021 til februar 2022 skal tilbakebetales før foretaket vedtar eller utbetaler utbytte, utdelinger eller visse andre disposisjoner. Dette gjelder bare for vedtak eller utbetalinger foretatt fra og med 28. januar 2022 til og med 31. desember 2023. At regelen kun gjelder vedtak eller utbetalinger fra 28. januar 2022 og senere, skyldes at det var den datoen forskriften ble vedtatt.

Legg merke til at både vedtak og utbetaling kan medføre tilbakebetalingsplikt. Vedtak om utbytte som ble fattet før 28. januar 2022, men som ble utbetalt etter, medførte at selskapet ikke kunne søke om tilskudd. Dersom vedtak om utbytte fattes i desember 2023, men først utbetales etter 1. januar 2024, må selskapet tilbakebetale tilskuddet.

Tilsvarende regel gjelder for utdelinger av overskudd fra andre selskapsformer enn aksjeselskaper, herunder uttak av overskudd fra ANS/DA, utdeling/etterbetaling fra samvirkeforetak og uttak av overskudd fra NUF.

Regelen om tilbakebetaling av tilskudd dersom foretaket deler ut utbytte mv. gjelder ikke tilskudd i form av kompensasjon for tapt varelager.

Ikke bare utbytteforbud

Plikten til å tilbakebetale tilskudd gjelder ikke bare utbytte, men alle

disposisjoner som skal ligge innenfor rammen av de midlene selskapet kan benytte til utdeling av utbytte etter aksjeloven § 8-1. Det samme gjelder lån til aksjonær og aksjonærs nærstående som skal beskattes som utbytte etter skatteloven.

Dette innebærer at man risikerer å måtte betale tilbake mottatt tilskudd fra kompensasjonsordningen fra november 2021 og senere bl.a. ved:

- Ordinære og ekstraordinære utbytter, både lovlige og ulovlige
- Lån og sikkerhetsstillelse til personlig aksjonær og dennes nærstående
- Konsernbidrag
- Selskapet erverver egne aksjer fra aksjonær
- Utbetaling ved kapitalnedsettelse, men bare for den delen som overstiger innbetalt kapital på aksjen

Utdeling til aksjonærene etter aksjeloven § 16-9 i forbindelse med oppløsning av selskapet omfattes av regelen om plikt til å måtte tilbakebetale tilskuddet. Det samme gjelder tilsvarende utdelinger ved oppløsning av samvirkeforetak.

Vanlig lønn til aksjonæren for utført arbeid medfører ikke at tilskuddet må tilbakebetales. Det samme gjelder utbetalt arbeidsgodtgjørelse til deltaker i selskap med deltakerfastsetting (ANS og DA mv.). Vær imidlertid klar over at regelverket er utstyrt med en egen omgåelsesregel. Dersom selskapet f.eks. utbetaler bonus i stedet for utbytte for å omgå utbytteforbudet, kan det ikke utelukkes at bonusen blir omklassifisert til utbytte slik at det likevel blir tilbakebetalingsplikt.

I konsern gjelder tilbakebetalingsplikten det enkelte selskapet. Har konsernet søkt samlet, gjelder tilbakebetalingsplikten foretakets andel av konsernets tilskudd.

Skattefri utleie av egen bolig

Leier du ut deler av din egen bolig, kan leieinntekten være skattefri. Leieinntekt ved såkalt kortidsutleie er imidlertid bare skattefri om den er 10 000 kroner eller mindre årlig.

Rådgiver skatt
Paal Braanaas,
Revisorforeningen

Hovedregelen er at utleie av fast eiendom er skattepliktig. Leieinntekten skattlegges som kapitalinntekt med 22 %. Har du fem eller flere leiligheter eller leieforhold, vil normalt virksomhetskravet være oppfylt og overskuddet skattlegges som virksomhetsinntekt.

Egen bolig – utleie av deler av boligen

Fra hovedregelen om skatteplikt er det imidlertid unntak for utleie av egen bolig. Du må være eier av boligen og du må samtidig som utleien pågår selv ha din faste bopel og ditt hjem i boligen. Eier du flere boliger, er det kun én av disse som vil være å anse som din egen bolig i forhold til skattefri utleie. Eier du for eksempel i tillegg en pendlerbolig, vil utleie av deler av denne ikke komme under disse bestemmelsene og utleien er da skattepliktig.

For at utleieinntekten skal være skattefri er det et krav om at egen bruk må ha et visst omfang. Du må benytte minst halvparten av boligen til egen bruk regnet etter utleieverdien. Leier du ut to rom i leiligheten din og disponerer et større areal til

egen bruk, vil leieinntekten være skattepliktig dersom utleieverdien på de to rommene er størst.

Det er videre et vilkår for skattefri utleie at leieforholdet har en varighet på minst 30 dager. Dette karakteriseres som langtidsutleie. Er egen bruk regnet etter utleieverdien størst, vil leieinntekt fra de to rommene i eksempelet over være skattefri etter denne bestemmelsen, gitt at varigheten på utleieforholdet er 30 dager eller mer.

Det kan kort nevnes at tidligere bestemmelse om at egen bolig i helhet kunne leies ut skattefritt et halvt år, ble fjernet med virkning for inntektsåret 2008.

Utleie av hele boligen

Hvis boligen er å anse som egen bolig, kan du også leie ut hele eller mer enn halve boligen regnet etter utleieverdien for en periode på minst 30 dager uten at det oppstår skatteplikt. Denne delen av unntaket har begrenset betydning da skattefritt beløp kun gjelder opptil 20 000 kroner. Leieinntekter utover beløpsgrensen innebærer at all leie blir skattepliktig.

Kortidsutleie

For kortidsutleie er det ingen særskilte unntak for utleie av egen bolig. Kortidsutleie er definert som utleie med varighet kortere enn 30 dager.

Dette kan typisk gjelde Airbnb-utleie hvor det er flere kortere utleieforhold gjennom året. Her gjelder en sjablonregel som innebærer at det ikke er fradrag for kostnader. Leieinntektene vil være skattefrie for et beløp på 10 000 kroner eller lavere. Beløpsgrensen gjelder pr. år og ikke pr. leieforhold. Av det overskytende beskattes 85 % av leieinntekten med 22 % forutsatt at kortidsutleien ikke er så omfattende at virksomhetskravet anses oppfylt.

Utleie av fritidsbolig

Her vil samme regel gjelde som for kortidsutleie. Du har et fribeløp på 10 000 kroner og av overskytende beskattes 85 % av leieinntektene med 22 %.

Skattemessig fradrag

Er leien skattefri, er det heller ikke fradragsrett for kostnader.

Skattefritt salg av utleid bolig

For å selge skattefritt må du oppfylle krav om eier- og botid på minst ett av de to siste årene før salget. Du opparbeider deg botid selv om du leier ut, gitt at du benytter minst halvparten av boligen som egen bolig regnet etter utleieverdien. Skattefri utleie gir dermed skattefritt salg. Fra dette er det unntak. Leier du til kontor eller lager, vil utleien fortsatt kunne være skattefri, men skattefritak ved salg forutsetter at det er leid ut til boligformål.

Seniorlån – dyrt, men bra for noen

Har du passert 60 og eier egen bolig, men har lav inntekt og behov for ekstra penger? Da kan et seniorlån være løsningen – men billig er det ikke.

Redaktør
Alf Asklund,
Revisorforeningen

Mange banker tilbyr såkalte seniorlån for de som er over 60 år. Dette er typisk avdragsfrie lån med sikkerhet i egen bolig og lån som utbetales månedlig eller som et engangsbeløp. Til forskjell fra et vanlig boliglån er det sikkerheten i bolig som er viktig for banken – ikke inntekt.

Risikoen for verdifall

Rentene betales først tilbake når lånet innfris og som låntager er du sikret en livsvarig rett til å bo i boligen samtidig som du beholder eierskapet til boligen. Lånet kan avsluttes når som helst – enten av låntager eller av eventuelle arvinger. Skulle det vise seg at

verdien på boligen er lavere enn lånebeløpet på det tidspunktet det kan være aktuelt å innløse lånet, er det bankens problem. Det er banken som tar risikoen for et så stort verdifall.

Risikoen for en kraftig renteoppgang

Tar du opp et seniorlån, overtar banken ikke bare risikoen for fallende eiendomspriser, men også for en eventuell kraftig økning i rentenivået – uansett hvor mye renten måtte øke. Mens den første delen av en renteøkning spiser av din egenkapital, vil den siste delen av en (uvanlig) høy renteøkning måtte dekkes av banken.

Om ikke det skulle være nok – selv om du ikke betaler renter i låneperioden, så kan du trekke fra påløpte renteutgifter i låneperioden.

For godt til å være sant?

Du kan med andre ord bo i din egen bolig så lenge du ønsker, «få» penger

fra banken som du aldri må betale tilbake og bruke disse pengene som du vil. For godt til å være sant?

Ikke helt.

Små prosenter blir også store

Du må selvfølgelig betale for de fordelene du oppnår ved å ta opp et seniorlån – ganske typisk et par prosentpoeng mer enn for et vanlig boliglån. Det høres kanskje ikke så mye ut, men med rentes rente vil et beløp med 2 % rente vokse med 21,9 prosent etter ti år og 48,6 prosent etter tjue år.

Men har du ingen planer om noen gang å innfri lånet, ingen arvinger eller noen du ønsker å tilgodese når du en gang forlater denne jord, så har jo det strengt tatt ingen betydning.

Alternative løsninger

Ønsker du at mest mulig av dine verdier skal være intakte for dine arvinger eller for et annet formål, bør du se etter andre løsninger.

For noen pensjonister kan et seniorlån gjøre det enklere å opprettholde en høy levestandard.

Med egen bolig som sikkerhet kan det være mulig å få et mye rimeligere rammelån med lang nedbetalingstid og lave terminbeløp – eller kanskje du kan få et lån via eller hos arvingene? For de sistnevnte kan det være økonomisk gunstig å ta opp et lån, ev. kausjonere for et lån, for å sikre egne fremtidige verdier.

Kom tidlig i gang med planlegging av pensjonstilværelsen. Det er nok enklere å finne gode løsninger mens du ennå er i jobb og har en inntekt som er mye høyere enn det du får som pensjonist.

Hvor mye kan du låne?

Har du bra nok økonomi til for eksempel å betjene et rammelån uten alt for store forsakelser, vil det være det beste alternativet for de fleste. For en del andre vil et seniorlån være den beste løsningen – spesielt hvis alternativet er å ta opp et dyrt forbrukslån.

Hvor mye du kan låne, er avhengig av boligens verdi og din egen alder (ev. medlåntakers alder). Jo eldre du er, jo større andel av boligens verdi kan du få utbetalt i form av et seniorlån. Du kan ikke ha annen gjeld på boligen enn seniorlånet, og andelen lån i forhold til boligens verdi er relativt lav.

Vi testet lånekalkulatorer hos OBOS-banken, BN Bank og Bien Sparebank for å se hvor mye som kunne bli utbetalt som et engangsbeløp i form av et seniorlån avhengig av låntagers alder. Svarene var identiske hos alle de tre långiverne.

Med en boligverdi på sju millioner kroner kan en 60-åring få utbetalt et engangsbeløp på 1,65 millioner kroner, en 70-åring kan få utbetalt et engangsbeløp på 2,34 millioner kroner, mens maksimalt utbetalt beløp oppnås når låntager fyller 80 år – da med en utbetaling på 3,28 millioner kroner.

Maksimalt utbetalt beløp

Boligverdi kr 7 000 000

Låntagers alder	60 år	65 år	70 år	75 år	80 år
Maks. utbetalt beløp (mill. NOK)	1,65	1,96	2,34	2,77	3,28
I prosent av boligverdi	23,6 %	28,0 %	33,4 %	39,6 %	46,9 %

Et seniorlån kan beholdes så lenge låntager lever og bor i boligen som banken har tatt pant i. Ved flytting må lånet innfris. Gjenlevende ektefelle eller registrert partner må ha rett

til å sitte i uskiftet bo for å kunne bli boende.

I skrivende stund er effektiv rente på et seniorlån fra BN Bank fra 5,20 %

og 5,22 % i OBOS-banken. Hos Sparebanken Bien oppgis en rente på 4,99 %, men det oppgis ikke om det er nominell eller effektiv rente.

Reglene som gjelder for reiseregningen

Det har vært en rekke saker i media om godtgjørelser til folkevalgte i forbindelse med reiser mv. og mangler i reiseregningene. Men hvilke regler er det egentlig som gjelder?

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

Hva man har krav på å få dekket av arbeidsgiver i forbindelse med reiser i jobben, er regulert i arbeidsavtalen eller praksis i den enkelte bedrift. Mange følger reglene om statens reiseavtaler,

men en god del bedrifter har egne regler som kan være både bedre og dårligere enn det som gjelder i staten.

I utgangspunktet er alle utbetalinger fra arbeidsgiver skattepliktige. Følger man reglene og dokumentasjonskravene som er nedfelt i skattereglene, vil imidlertid utbetalingen være helt eller delvis unntatt fra forskuddstrekk og skatteplikt.

Utgiftsrefusjoner

Å få refundert utgifter innebærer at arbeidstakeren legger ut for noe og får pengene tilbake fra arbeidsgiver mot å levere kvittering. Kvitteringen skal vedlegges arbeidsgivers regnskap. Der- som utgiften er pådratt i forbindelse med utførelse av arbeidet, skal det ikke gjøres forskuddstrekk og refusjo- nen er naturlig nok ikke skattepliktig.

Refunderes private utgifter, skal dette behandles som vanlig lønn. I motsatt fall vil man skrive private utgifter på firmaet.

Hvis avtalen med arbeidsgiver er at reisen skjer «på regning», følger man reglene for utgiftsrefusjoner. Det er detaljerte regler for dokumentasjon ved utgiftsrefusjoner, men mange synder dessverre mot disse. Dette kan skape problemer ved kontroll fra skattemyndighetene eller dersom pressen vil ettergå utbetalingen.

Etter Skattebetalingsforskriften gjelder disse dokumentasjonskravene:

1. Opplysninger om formålet med utgiftsdekningen og navnet på arbeidstakeren skal fremgå av bilaget eller av vedlegg til dette.
2. Ved refusjon av reise- og oppholdsutgifter skal det også fremgå hvem utgiftene omfatter, og hvilke arrangementer den reisende har deltatt på.
3. Ved refusjon av bevertningsutgifter skal formålet med bevertningen fremgå, navnet på de perso- nene som bevertningen omfatter samt navnet på den virksomheten som personen representerer.

En kan selvfølgelig ikke kreve skattefri godtgjørelse hvis man spanderer mid- dag på en venn e.l. når en er ute på en tjenestereise. Hvis man spanderer på en forretningsforbindelse og dette kan begrunnes av hensyn til bedriften, skal ikke den ansatte skattlegges for middagen som påspanderes, men for bedriften vil dette som regel bli en ikke-fradragsberettiget representa- sjonsutgift. Det finnes enkelte unntak for såkalt «beskjeden bevertning av kunder eller forretningsforbindelser», men de er svært begrensede.

Utgiftsgodtgjørelser skal legitimeres ved en fortløpende oppstilling (reiseregning) som underskrives av arbeidstakeren.

Som utgiftsrefusjon regnes også dekning av diverse småutgifter uten bilag, som utgifter til bompassering, parkometer o.l. når disse er nødven- dige utgifter i forbindelse med arbeidet eller oppdraget, og utgiftene fremgår av reiseregning (se nedenfor). Det samme må gjelde utgifter til tele- fon, internetttilgang og andre nødven- dige utgifter. Større utgifter må doku- menteres med bilag.

Du må ha kvitteringer på utgifter til rutefly, beste klasse tog og beste klasse skip. Andre utgifter til rutegående transportmidler, som buss og flytog, kan dekkes uten legitimasjon, altså på samme måte som diverse småutgifter uten bilag. Utgiftene må fremgå av reiseregning.

Utgiftsgodtgjørelse etter sats

Ved tjenestereise er det også vanlig å få godtgjørelse til kost og/eller bruk av egen bil mv. etter en fastsatt sats i stedet for dokumenterte utgifter. Det er også vanlig med en kombinasjon, typisk at kostutgifter dekkes etter regning (mot kvittering), mens ut- gifter til bruk av egen bil godtgjøres etter sats.

Utgiftsgodtgjørelse inntil Skattedirek- toratets forskuddssatser (se nedenfor) kan utbetales uten at det beregnes forskuddstrekk av utbetalingen. Er godtgjørelsen høyere, beregnes det et skattepliktig overskudd på det over- skytende.

Reiseregning

Utgiftsgodtgjørelser skal legitimeres ved en fortløpende oppstilling (reise- regning) som underskrives av arbeids- takeren.

Reiseregningen skal minst inneholde (felles):

1. arbeidstakerens navn, adresse og underskrift,
2. dato og klokkeslett for avreise og hjemkomst for hver yrkes- eller tjenestereise,
3. formålet med reisen,
4. hvilke arrangement arbeidstakeren har deltatt på,

Særlig for kostgodtgjørelse:

1. navn og adresse på overnattings- sted eller utleier, og ved flere overnattingssteder dato for overnattingene, og
2. type losji fordelt på hotell, pensjo- nat eller annet nærmere angitt losji, og angivelse av om over- nattingsstedet har kokemulighet.

Særlig for bilgodtgjørelse:

1. fremstilling av reiseruten med an- givelse av utgangs- og endepunkt, lokal kjøring på oppdragsstedet og årsaken til eventuelle omkjøringer,
2. totalt utkjørt distanse i forbindelse med yrkes- eller tjenestereise, for eksempel beregnet på grunnlag av bilens kilometerteller, GPS-basert elektronisk kjørebok eller nett- basert kartprogram, og
3. navn på passasjer det kreves passasjertillegg for.

Overnatting

Utgifter til overnatting skal i utgangspunktet dokumenteres med kvittering, altså som en utgiftsrefusjon dersom den ansatte legger ut kostnaden.

Det er et unntak for såkalt ulegitimert nattillegg på innenlandsreiser. Ved godtgjørelse i form av ulegitimert nattillegg skal det utarbeides reiseregning, men man trenger ikke å opplyse om navn og adresse på overnattingssted eller utleier. Man kan få ulegitimert nattillegg f.eks. hvis man har overnattet hos en bekjent.

Skattereglene

Utgiftsrefusjoner medfører ikke skatteplikt når utgiften er pådratt i forbindelse med utførelse av arbeidet, typisk på tjenestereise.

For utgiftsgodtgjørelser har Skatteministeriet fastsatt satser. Godtgjørelse inntil satsen er unntatt fra forskuddstrekk og vil også være skattefri. Godtgjørelse utover satsene er skattepliktig og inngår i grunnlaget for forskuddstrekk. Vær oppmerksom på at godtgjørelse som utbetales etter statens satser (statens reiseregulativ) i de fleste tilfeller vil gi et skattepliktig overskudd.

Dersom ett eller flere måltider er dekket av arbeidsgiver, oppdragsgiver eller av arrangør/vertskap, skal det foretas måltidstrekk i kostgodtgjørelsen. Den trekkfrie godtgjørelsen reduseres med 20 prosent for frokost, 30 prosent for lunsj og 50 prosent for middag.

Ekstraavgifter

Mange saker som tas opp av skatteministeriet i forbindelse med kontroll, gjelder typiske ekstraavgifter ved reise som f.eks. ektefelles eller samboers deltakelse og tilfeller der en tjenestereise forlenges.

Ektefelles deltakelse

Kostnader som gjelder ektefelles, barns eller ledsageres deltakelse på reiser mv., kan ikke dekkes skattefritt. Det gjelder selv om barnet er med fordi den ansatte ikke har annen mulighet for pass av barn på hjemstedet.

Det er selvfølgelig et begrenset unntak fra denne regelen også. Dette gjelder tilfeller der ektefelles deltakelse er helt nødvendig av hensyn til den yrkesutøvende ektefelles helsetilstand.

Når en skal beregne hvor stor del av kostnaden som gjelder ektefellen, kan en begrense dette til de merkostnadene ektefelles deltakelse har medført. Det må innebære at det er differansen mellom kostnaden til dobbeltrom og enkeltrom som er den skattepliktige delen av hotellkostnaden. Videre vil f.eks. kostnaden til drosje vanligvis være den samme enten det er en eller to passasjerer.

Forlengede reiser

Dersom arbeidstakeren av private grunner blir igjen noen dager etter en tjenestereise, er kostnadene til dette i utgangspunktet en privat utgift som ikke kan dekkes skattefritt av arbeidsgiver. Det er unntak for dette dersom:

- tjenestedelen av reisen er av minst to dagers varighet
- utvidelsen omfatter bare inntil to døgn ekstra
- arbeidsgiver betaler ikke mer for reisen med et slikt utvidet opphold enn for en tilsvarende kortere, ren tjenestereise

Slike forlengede opphold bør uansett ikke bli for langvarige. Dersom reisen i det vesentlige fremstår som en feriereise og ikke en tjenestereise, kan den ansatte risikere å bli skattlagt for reisekostnaden (eventuelt redusert med kostnader som direkte gjelder forretningsformål).

Kostgodtgjørelse på tjenestereiser med overnatting:

Type losji Sats pr. døgn

Hotell med frokost:	kr 617
Hotell der frokost er inkludert:	kr 494
Bolig med kokemuligheter:	kr 95
Bolig uten kokemuligheter:	kr 172

Overnatting innenlands

Ulegitimert nattillegg:	kr 435
-----------------------------------	--------

Kostgodtgjørelse på tjenestereiser uten overnatting

Varighet	Satser
6 til 12 timer:	kr 200
Over 12 timer:	kr 400

Bilgodtgjørelse mv.

Kjøretøy	Sats pr. km.
Bil (også el-bil):	kr 3,50
Motorbåt:	kr 7,50
Snøscooter og ATV:	kr 7,50
Tung motorsykkel (over 125 ccm):	kr 2,95
Andre motoriserte fremkomstmidler:	kr 2,00

Tillegg

Passasjer tillegg:	kr 1,00
Kjøring på skogs- og anleggsvei:	kr 1,00
Tilhengertillegg mv.:	kr 1,00

Foreslår nye regler om privat konsum i selskaper

Myndighetene vil til livs at selskaper dekker aksjonærers private kostnader, typisk at et selskap investerer i fast eiendom og andre formuesobjekter som skal brukes av en eller flere aksjonærer. Regjeringen har derfor sendt på høring et forslag til nye skatteregler som i praksis vil virke som en «stopp-regel» mot at selskaper foretar slike investeringer i fast eiendom samt fly og helikopter.

Forslaget går i korthet ut på at dersom bestemte aksjonærer har disposisjonsrett til boligeiendom, fritidseiendom, fly eller helikopter som eies eller leies av selskapet, skal aksjonærene utbyttebeskattes og selskapet uttaksbeskattes etter en sjablong som er satt svært høyt. Det er ikke krav at aksjonæren(e) faktisk bruker eiendelen privat slik at bl.a. eiendommer som står tomme, skal omfattes.

Forslaget gjelder aksjonærer som alene eller sammen med nærstående eier eller kontrollerer minst 50 prosent av selskapet direkte eller indirekte.

Fastsettelse av fordel

Etter forslaget skal fordelene fastsettes slik:

- Boligeiendom og fritidseiendom: 0,5 prosent pr. uke (26 prosent pr. år) av det høyeste beløpet av omsetningsverdi eller anskaffelseskostnad tillagt påkostninger.
- Båt, fly og helikopter: To prosent pr. uke (104 prosent pr. år!) av anskaffelseskostnad tillagt påkostninger

Perioder formuesobjektet har vært benyttet i inntektsgivende aktivitet i selskapet, medregnes ikke. Dette gjelder f.eks. hvis eiendommen leies ut eller brukes av selskapet i egen virksomhet.

Spesialregel ved salg til aksjonær eller nærstående

Det foreslås i tillegg en spesialregel ved salg til bestemte aksjonærer eller

nærstående som innebærer at for å unngå utbytte- og uttaksbeskatning må salgssummen settes til det høyeste av markedsverdi og kostpris tillagt påkostninger og kostnader til oppussing og tilpasning. Dermed avskjærer man tilfeller der selskapet tar kostnader til oppussing og spesialtilpasninger som ikke gir tilsvarende utslag i markedsverdien.

Det skal være unntak for fritidseiendom som oppfyller vilkårene for å være bedriftshytte.

Veien videre

Foreløpig er dette bare et forslag. Det har kommet mange innvendinger fra høringsinstansene og det er grunn til

å tro at de endelige reglene vil bli noe mindre dramatiske og at det gis noen flere unntak. Vi vurderer det likevel som sannsynlig at det blir fremmet forslag til nye regler i statsbudsjettet for 2023 og at det er flertall for dette på Stortinget.

Blir forslaget vedtatt, vil det være særdeles ugunstig å ha bolig, fritidseiendom, fly og helikopter i et selskap med mindre disse blir leid ut eller brukt av selskapet i egen virksomhet hele året. Slike eiendeler bør derfor selges, gjerne til aksjonæren, så fort som mulig og senest før reglene trer i kraft. Selges eiendommen før reglene trer i kraft, kan de selges til markedspris, uten å ta hensyn til påkostninger, oppussing og spesialtilpasninger.

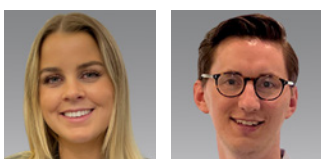
I høringen foreslås det ikrafttredelse fra og med 2023. Mange av høringsinstansene har bedt om utsatt ikrafttredelse til 2024 slik at aksjonærene får tid til å tilpasse seg, bl.a. for å få finansiering på plass. Om høringsinstansene får gjennomslag for dette, gjenstår å se.

Det kan bli veldig ugunstig å ha bolig, fritidseiendom, fly og helikopter i et selskap med mindre disse blir leid ut eller brukt av selskapet i egen virksomhet hele året.

Hva norske arbeidsgivere må bli bedre på

For norske arbeidstakere er det spesielt viktig at nærmeste leder evner å gi konstruktive tilbakemeldinger, er i stand til å motivere sine ansatte og at lederen oppfattes som en god rollemodell. Det fremgår i en undersøkelse i regi av selskapet Netigate.

Country Manager & Head of Professional Services Petter Bjerke, Netigate Norway og Tonje Gaustadnes, Insight Consultant og Operations Lead i Netigate

I alt 543 yrkesaktive nordmenn svarte på undersøkelsen om hvordan de opplevde sine arbeidsgivere. Målet med undersøkelsen var å avdekke utfordringer for norske arbeidsgivere, og forklare hvorfor det er viktig å skape et engasjerende arbeidsmiljø for alle medarbeidere.

Lederskap – et fokusområde

Kategorien lederskap (ikke toppledelse/styret) var den kategorien som i snitt scoret lavest blant kategoriene som ble undersøkt i Benchmarkundersøkelsen (3,8 av 5). Samlet sett er det derfor også dette området som det er viktigst for norske arbeidsgivere å sette fokus på.

Godt lederskap og arbeidstakers tilfredshet korrelerer

På spørsmål om hva som ser ut til å være spesielt viktig for norske arbeidstakers tilbøyelighet til å anbefale sin organisasjon, trekkes tre faktorer frem som viktige: Lederens evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger, lederens evne til å motivere sine ansatte og hvorvidt man opplever sin nærmeste leder som en god rollemodell.

Flere av disse aspektene kommer også frem i en korrelasjonsanalyse knyttet opp mot arbeidstakernes generelle grad av tilfredshet med å arbeide i selskapet. I tillegg ser vi at ledernes evne til å anerkjenne prestasjoner og sette klare mål for sitt team, er viktig for arbeidstakerne.

Evnen til å gi konstruktive tilbakemeldinger

Resultatene viser at norske arbeidstakere er minst tilfredse (3,6 av 5) med lederens evne til å gi konstruktive tilbakemeldinger, da dette er på

standen som scorer lavest blant leder-spørsmålene. Norske arbeidstakere er mest tilfreds med lederens evne til å anerkjenne deres prestasjoner (3,9 av 5)

Kategorien lederskap er et område som ofte korrelerer sterkt med medarbeiderengasjement. Tilbakemeldingskultur, motivasjon og å være en god rollemodell er de viktigste områdene å fokusere på. I tillegg er det også viktig å la de ansatte få ta del i større deler av bedriften. Ikke nødvendigvis ha beslutningsansvar, men å gi dem en stemme og en involvering i ulike prosesser.

Tillit til toppledelsen

I undersøkelsen blir de ansatte også spurt om tillit til toppledelsen. På spørsmål om de har tillit til at ledelsen gjør hva som er best for selskapet, scorer norske arbeidstakere 3,8 av 5. 16 % gir en score mellom 1 og 2 på spørsmålet knyttet til tillit til at ledelsen gjør hva som er best for selskapet, mens 64 % gir en score mellom 4 og 5. 20 % er nøytrale til spørsmålet.

Det handler om transparens, kommunikasjon og informasjonsflyt

I tilfeller der toppledelsen scorer lavt, ser vi gjerne at det handler om transparens, kommunikasjon og informasjonsflyt. Hvis det fokuseres på å

skjule eller dysse ned negative endringer i selskapet, har dette som oftest en større negativ effekt enn det å være transparent. Anbefalingen er å ha fokus på å informere de ansatte om det som skjer på best mulig måte, selv om endringen er negativ. Vis medmenneskelighet og støtte. Alle vet at arbeidslivet ikke bare består av opptrær. Istedenfor å skjule det, vis med-

menneskelighet og forklar situasjonen etter best mulig evne.

Viktig å ta stress på alvor

Undersøkelsen ser på to spesifikke områder som kan knyttes opp mot stress. Dette er om stressspørsmål tas på alvor i bedriften, samt om arbeidstiden strekker til for at man som arbeidstaker skal få gjort sin jobb.

Begge disse påstandene scorer relativt lavt i undersøkelsen (hhv. 3,4 og 3,6)

Stresshåndtering er et vanskelig tema å løse, men det er viktig at det blir tatt på alvor. At stress blir tatt på alvor, var spørsmålet som scoret lavest i undersøkelsen og som også korrelerer sterkt med engasjement.

Utbytte eller lønn – hva lønner seg?

Den som eier og arbeider i sitt eget selskap, har valget mellom å ta ut utbytte eller lønn fra selskapet, eller velge en kombinasjon mellom utbytte og lønn. Er det et fasitsvar på hva som er mest lønnsomt?

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

Skattefritt utbytte før 2005

Mellom 1992 og 2005 var lovlig utdelt utbytte skattefritt for aksjonæren, men heller ikke fradragsberettiget for selskapet. Inntekten som lå til grunn for at selskapet kunne foreta utdelinger, ble imidlertid skattlagt i selskapet. Den såkalte «delingsmodellen» ble innført for å sikre at den delen av overskuddet som skyldtes eiernes arbeid, ble skattlagt hos de aktive aksjonærene som personinntekt, etter de samme prinsippene som for lønn og næringsinntekt. Modellen fungerte imidlertid svært dårlig. Det var for lett å tilpasse seg ut av delingsmodellen. Dette var en av grunnene til at skattesystemet ble endret fra 2006.

Aksjonærmodellen og skjermingsmetoden

Fra og med 2006 ble skattesystemet endret blant annet ved at delingsmodellen ble opphevet og at det ble innført skatteplikt på utbytte til personlig skattepliktige.

Det er fortsatt ikke fradragsrett for utbytte for selskapet. For å sikre at ulike former for kapitalinntekter skattlegges noenlunde likt, ble derfor skjermingsmetoden innført for å sikre at et beløp tilsvarende risikofri avkastning på aksjonærens aksjeinvestering kan tas ut skattefritt gjennom et såkalt skjermingsfradrag. Det er kun utbytte utover skjermingsfradraget som skattlegges.

Skjermingsfradraget beregnes ved at skjermingsgrunnlaget multipliseres med en skjermingsrente, se nedenfor. Skjermingsfradraget beregnes for hver enkelt aksje. Det innebærer at beregningen kan bli ganske komplisert for aksjonæ-

rer som har kjøpt aksjer i flere omganger eller som har vært med på kapitalendringer. Skjermingsfradraget på de enkelte aksjene vil imidlertid fremgå av aksjonærregisteret og aksjeoppgaven.

Skjermingsfradraget gis i både utbytte og aksjegevinst. Det gis imidlertid ikke fradrag for den delen av et eventuelt aksjetap som skyldes ubenyttet skjermingsfradrag.

Skjermingsfradraget gis til den som er aksjonær ved utgangen av inntektsåret. Man får altså ikke skjermingsfradrag det året man realiserer aksjen. Det er det kjøperen som får.

Skjermingsgrunnlaget

Skjermingsgrunnlaget fastsettes i utgangspunktet til aksjonærens kostpris på aksjene. Det er særlige overgangsregler for aksjer som aksjonæren eide før 2006 og før 1992. Vi skal ikke gå nærmere inn på disse her.

Eventuelt skjermingsfradrag som ikke er benyttet i et år fordi det ikke er utdelt utbytte som overstiger skjermingsfradraget, kan tillegges skjermingsgrunnlaget for neste år.

VALGETS KVAL: Utbytte eller lønn – eller begge deler?

For aksjer mottatt ved arv eller gave, overtar mottakeren givers eller arve- latters skjermingsgrunnlag og andre skatteposisjoner, f.eks. ubenyttet skjermingsfradrag, inngangsverdi og innbetalt kapital.

Skjermingsrenten

Skjermingsrenten fastsettes i forskrift i januar året etter inntektsåret og skal tilsvare gjennomsnittlig observert rente på statskasseveksler med tre måneders løpetid tillagt 0,5 prosentenheter minus skatt. I 2021 var rentenivået svært lavt slik at skjermingsrenten var ubetydelige 0,5 %. For 2022 er imidlertid rentenivået høyere. Etter hvert som rentenivået nå ser ut til å stige, vil skjermingsfradraget få større betydning for aksjebeskatningen.

Eksempel

Aksjonær kjøper en aksje for 10 000 kroner i år 1. I år 1 var skjermingsrenten 0,5 % og aksjonæren mottok ikke utbytte i år 1.

År 1 (skjermingsrente 0,5 %)

Kostpris	10 000
Skjerming år 1 (0,5 %)	50
Utbytte år 1	0
Ubenyttet skjerming	50

I år 2 er skjermingsrenten 1,5 % og aksjonæren mottar et utbytte på 300 kroner.

År 2 (skjermingsrente 1,5 %)

Skjermingsgrunnlag: (10 000 + 50)	10 050
Skjerming år 2 (1,5 %)	150,75
Utbytte år 2	300,00
Skjermingsfradrag	150,75
Ubenyttet skjerming	<u>50,00</u>
Skattepliktig	99,25

Ubenyttet skjerming fra år 1 er nå benyttet slik at skjermingsgrunnlaget som overføres til år 3 er tilbake til 10 000 kroner.

Utbytte utover skjermingsfradraget

Utbytte eller aksjegevinst utover skjermingsfradraget skattlegges som alminnelig inntekt hos aksjonæren.

Det var et overordnet mål å redusere forskjellen i beskatning mellom aksjeinntekter (utbytte/gevinst) og arbeid/virksomhet. Skattesatsen på utbytte er derfor satt såpass høyt at det i utgangspunktet ikke skal lønne seg med utbytte fremfor lønn.

De senere årene har skattesatsen på alminnelig inntekt blitt redusert fra 28 % til 22 %. Samtidig har skattesatsen på brutto lønn og næringsinntekt (trygdeavgift og trinnskatt) blitt økt omtrent tilsvarende. For å opprettholde målsettingen om noenlunde lik beskatning av lønn/næringsinntekt og aksjeinntekt, har derfor også skattesatsen på utbytte blitt forhøyet.

Dette skjer teknisk ved at utbytte og gevinst multipliseres med en justeringsfaktor, hvorpå produktet skattlegges som alminnelig inntekt. For tiden (2022) er justeringsfaktoren satt til 1,6.

Et utbytte i 2022 på 100 000 kroner oppjusteres dermed til 160 000 kroner som skattlegges med 22 %, dvs. 35 200 kroner. Dette gir en skattesats på 35,2 % for aksjonæren.

Justeringsfaktoren gjelder også for tap, slik at et aksjetap på 100 gir et skattemessig tap på 160.

Skattesats på utbytte

Når en skal beregne skattesatsen på utbytte, må en ta utgangspunkt i den samlede beskatningen, både skatten som er betalt av selskapet på overskuddet og skatten som aksjonæren betaler på utbyttet. Ved utregningen kan vi enklest ta utgangspunkt i et

overskudd i selskapet på 100 for å beregne den reelle skattesatsen:

Skatt for selskapet:
 $100 \times 22 \% = 22,00$

Det er igjen 78 som kan deles ut som utbytte.

Skatt for aksjonær:
 $78 \times 1,6 \times 22 \% = 27,46$
 Skattesats $49,46 \%$

Formalia ved utbytteutdeling

Det er en del formelle regler i aksje-loven kapittel 8 som må følges ved utbytteutdelinger. Det må foreligge et utbyttegrunnlag (fri egenkapital) og utbyttet må vedtas av generalforsamlingen før det kan deles ut.

Det gis skjermingsfradrag kun i lovlig utdelt utbytte. Dette innebærer ikke at skjermingsfradraget går tapt. Skjermingsfradrag som ikke kan utnyttes

fordi utbyttet er ulovlig vedtatt, kan fremføres til fradrag i senere lovlig utdelte utbytter.

Lønn et godt alternativ

I motsetning til utbytte er lønnskostnader fradragsberettiget for selskapet. Selskapet må imidlertid betale arbeidsgivergift (AGA), som også er en fradragsberettiget kostnad.

Det kreves ikke fri egenkapital i selskapet for å kunne utbetale lønn. Hvis lønnen til eier overstiger markedslønn, kan en imidlertid ikke se bort fra at deler av lønnen kan bli omstøtt hvis selskapet går konkurs og kreditorene har lidt tap.

Lønn er personinntekt og inngår derfor i grunnlaget for trygdeavgift og trinnskatt. Trygdeavgift og trinnskatt beregnes av brutto lønnsinntekt (før fradrag) og trinnskatten er innrettet slik at skattesatsen er høyere jo høyere inntekten er.

Skattesatser på lønn i 2022:

Inntekt	Skatt alminnelig inntekt	Trygdeavgift	Trinnskatt	Sum (inkl. AGA)
Inntil 190 350	22 %	8,0 %	0	30,0 % (38,7 %)
190 350 – 267 900	22 %	8,0 %	1,7 %	31,7 % (40,1 %)
267 900 – 643 800	22 %	8,0 %	4,0 %	34,0 % (42,2 %)
643 800 – 969 200	22 %	8,0 %	13,4 %	43,4 % (50,4 %)
969 200 – 2 000 000	22 %	8,0 %	16,4 %	46,4 % (53,0 %)
Over 2 000 000	22 %	8,0 %	17,4 %	47,4 % (53,9 %)

Når en skal beregne den reelle skatteprosenten, må en ta utgangspunkt i den samlede skattebelastningen for selskapet og den ansatte aksjonæren. Altså differansen mellom det arbeidsgiveren må betale (lønn pluss arbeidsgiveravgift) og det arbeidstakeren sitter igjen med etter skatt.

Høyeste marginalskatt på lønn inkludert arbeidsgiveravgift i høyeste sone (14,1 %) blir dermed:

$[0,22 + 0,008 + 0,174 + 0,141] / [1 + 0,141] = 0,539$, dvs. 53,9 %

Minstefradrag

Lønn gir dessuten rett til minstefradrag med 46 % av lønnen, maksimalt kr 109 950. For lønn er minstefradraget alltid minst kr 31 800, men kan ikke settes høyere enn lønnen. Minstefradraget er ikke hensyntatt i tabellen.

Det gis ikke minstefradrag i utbytte.

Trygderettigheter

Et viktig moment ved vurderingen av om man bør ta ut utbytte eller lønn, er at lønn gir grunnlag for rettigheter

etter folketrygdloven. F.eks. utbetales det sykepenger fra folketrygden for lønn inntil 6 G (folketrygdens grunnbeløp, for tiden kr 111 477), dvs. kr 668 862. Det gis dessuten full pensjonsopptjening inntil 6 G. For inntekt mellom 6 G og 12 G blir bare 1/3 av inntekten medregnet. Inntekt over 12 G regnes ikke med.

Utbytte gir ikke trygderettigheter.

Valgfrihet

En arbeidende aksjonær står fritt i om et uttak fra selskapet skal klassifiseres som lønn eller utbytte. Det er imidlertid ikke tillatt å klassifisere en utbetaling som lønn hvis det ikke ligger arbeidsinnsats bak. En aksjonær med liten eller ingen arbeidsinnsats kan ikke ta ut lønn for å sikre opptjening av rettigheter etter folketrygdloven.¹ Dette blir en form for trygdemisbruk og er klart ulovlig.

Aksjonæren kan også velge å ikke ta ut lønn fra selskapet, selv om aksjonæren har arbeidet full tid i selskapet.

Merk imidlertid at valgfriheten ikke gjelder ved indirekte eie, altså hvis aksjonæren er aktiv i et selskap (driftsselskap) som aksjonæren eier gjennom et annet selskap (holdingselskap). I slike tilfeller mener skattemyndighetene de kan omklassifisere deler av et utdelt utbytte fra driftsselskapet til holdingselskapet som lønn til aksjonæren. Dette forutsetter at inntjeningen i driftsselskapet skyldes aksjonærens arbeidsinnsats.

Hva lønner seg?

Hvis en utelukkende ser på skattebelastningen, betyr dette at vi kan sette opp en prioriteringsliste for hva

som lønner seg av uttak fra aksjeselskap:

1. Lønn inntil 31 800 kroner (tilsvarende minstefradraget)
2. Utbytte inntil skjermingsfradraget
3. Lønn inntil 643 800 kroner
4. Utbytte for det overskytende

Lån er en dårlig idé

Mange har tenkt at man kan unngå utbyttebeskatningen ved å låne penger fra selskapet i stedet for å ta ut utbytte. Denne tilpasningsmuligheten ble stengt i 2015. Lån fra selskapet til personlig aksjonær og dennes nærstående personer blir nå skattlagt som utbytte.

Tilsvarende har myndighetene stengt muligheten for tilpasning ved å gi lån til selskapet til markedsrente. I tillegg til å bli beskattet som vanlig renteinntekt (22 %), blir renteinntekter som overstiger en skjermingsrente skattlagt én gang til for aksjonæren. I sum blir dette det samme som om aksjonæren hadde tatt ut utbytte.

Hvis aksjonæren må finansiere selskapet, vil det nesten alltid være mer fornuftig å gjennomføre en formell kapitalforhøyelse i selskapet i stedet for å gi et lån til selskapet. Gjennomfører aksjonæren en kapitalforhøyelse, vil han få innskuddet som tillegg til inngangsverdi og skjermingsgrunnlag. Det innebærer at aksjonæren får fradrag for tap hvis aksjeinnskuddet skulle gå tapt. Det gis i praksis nesten

aldri fradrag for tap på en fordring som aksjonæren har på selskapet sitt. Fordringen måtte i så fall ha en særlig og nær tilknytning til aksjonærens egen virksomhet og denne vurderingen er streng.

Reglene om verdsetting av formuesposter ved formuesbeskatningen er dessuten innrettet slik at det gis rabatt, for tiden 25 % på aksjer. Det er ingen verdsettingsrabatt på fordringer.

Utbytterestriksjoner ved mottatt støtte

I en annen artikkel i bladet har vi omtalt reglene som innebærer at selskaper som foretar utdelinger av utbytte i 2022 eller 2023, risikerer å måtte betale tilbake eventuell mottatt koronastøtte for perioden november 2021 til februar 2022.

Når denne artikkelen skrives, diskuteres det om det skal innføres støtte til næringsdrivende som er særlig rammet av de høye strømprisene. Det er sannsynlig at det i så fall også blir innført utbytterestriksjoner for selskaper som mottar slik støtte.

¹ Jf. Skattedirektoratets uttalelse 24. mars 2009 <https://www.skatteetaten.no/rettskilder/type/uttalelser/prinsipputtalelser/om-lønnsbeskatning-av-eiere-av-asdls-etter-skattereformen-2004-2006/>

Sykefravær som oppsigelsesgrunn

Arbeidsforhold er basert på at en ansatt, mot betaling, stiller seg til arbeidsgivers disposisjon og utfører de oppgavene som følger med stillingen. Helt eller delvis sykefravær bryter med denne forutsetningen. I noen grad er slikt fravær påregnelig og noe arbeidsgiver må tåle, men hvor går grensene?

Advokat/partner
Håkon Andreassen,
Advokatfirmaet Storeng,
Beck & Due Lund

Arbeidsgivere og arbeidstakere som er syke eller har redusert arbeidsevne, vil normalt ivaretas både av arbeidsgiver og av NAV. Det utbetales blant annet sykepenger under sykdom innenfor den såkalte «makstid», og deretter står andre ytelser oftest til disposisjon. Dette gjelder selv om arbeidsforholdet tar slutt. I tillegg er arbeidstakeren beskyttet mot oppsigelse som er begrunnet i sykdomsfravær, de første 12 månedene av sykdomsfraværet (såkalt verneperiode). Dette vernet gjelder uavhengig av sykdomsårsaken eller utsiktene til bedring. Et forekom-

mende problem er arbeidstakere som har mange og relativt sett kortvarige fravær, som hver for seg ikke overstiger 12 måneder, men samlet sett er vedvarende og utfordrende. Her blir spørsmålet hvor mye en arbeidsgiver skal måtte tåle før det foreligger oppsigelsesgrunnlag. Situasjonen som er tema nedenfor, er den motsetningen mellom arbeidsgivers åpenbare interesse i stabil arbeidskraft og den ansat-

tes åpenbare interesse i å beholde jobben, som oppstår etter utløpet av denne verneperioden: Når kan arbeidsgiver avslutte tilrettelegging og gå til oppsigelse begrunnet i slikt fortsatt sykefravær etter mer enn 12 måneder?

Partenes interesser må veies mot hverandre

Hvis verneperioden på 12 måneder utløper uten at den ansatte kommer tilbake i jobb, vil arbeidsgiver ha anledning til å vurdere om fortsatt sykefravær medfører saklig grunn til å gå til oppsigelse. Før utløpet av verneperioden, er dette ikke lovlig. Dette er verneperiodens hensikt. Det er derimot

Arbeidsgiver har plikt til å tilrettelegge for at den ansatte skal komme tilbake i arbeid, og redusert arbeidsevne på grunn av arbeidsulykke vil forutsette større «ofre» fra arbeidsgiver.

ingen automatikk i at verneperiodens utløp medfører saklig grunn til oppsigelse. Det må vurderes konkret av arbeidsgiver i det enkelte tilfelle om det *fortsatte fraværet* innebærer en slik ulempe for virksomheten at det er rimelig å bringe arbeidsforholdet til opphør. Denne vurderingen medfører at hensynet til partenes interesser må veies mot hverandre, og det sier seg selv at den vil kunne være ganske forskjellig fra større til mindre virksomheter.

Arbeidsgivers tilretteleggingsplikt

Et sentralt forhold som gjerne danner utgangspunkt for domstolens vurdering, er om arbeidsgiver har oppfylt sin plikt til å *tilrettelegge* for at den ansatte skal komme tilbake i arbeidet. Plikten rekker etter sin ordlyd *så langt det er mulig*, men dette kan ikke tas bokstavelig. Dette handler ofte om praktiske grep som hjelpemidler, andre ganger om å endre sammensettning av den ansattes arbeidsoppgaver, opptrapping med forsiktig tilbakekomst o.l. Dette kan også forutsette en midlertidig omfordeling av virksomhetens arbeidsoppgaver, men innenfor rimelige grenser som også må hensynta virksomhetens behov, økonomi etc. Hvor langt

denne plikten strekker seg – og om den er oppfylt – må vurderes konkret, og dette er ofte et helt sentralt tvistepunkt i rettslige prosesser hvor etterfølgende oppsigelse etter langvarig sykefravær bestrides. Redusert arbeidsevne pga. arbeidsulykke vil forutsette større «ofre» fra arbeidsgiver.

Arbeidsgivers ansvar

Ansaret ligger hos arbeidsgiver, som ikke kan lene seg på at arbeidstaker skal ta initiativ, vise interesse eller liknende. Gjennomføring av lov-pålagte dialogmøter, utarbeiding av oppfølgingsplan etc. er tilpassede verktøy for å komme i gang og for å tilpasse tilretteleggingen til eventuelle endrede behov. Derimot skjer det – ikke helt sjelden – at arbeidsgiver har forsøkt uten å lykkes, mens domstolene kommer til at dette skyldes at arbeidstaker ikke har *medvirket* til tilrettelegging på den måten loven krever.

Arbeidsgivers styringsrett

I tillegg til at tilretteleggingsplikten må oppfylles, vil det sentrale i vurderingen være å veie den ansattes fremtidsutsikter opp mot arbeidsgivers

behov. Hvor lang tid det vil ta før arbeidstaker kan forventes tilbake i fullt arbeid, er sentralt. Dette må bygge på medisinske vurderinger og det er den fulle tilbakekomst som er det relevante vurderingstemaet. Arbeidsgiver plikter verken å opprette nye stillinger eller å dele eksisterende stillinger på permanent basis. Dette er et organisatorisk og arbeidsfaglig spørsmål, som fortsatt hører under arbeidsgiverens styringsrett.

En helhetsvurdering

I praksis er det lettest å fokusere på fortsatt fravær og forventet tidspunkt for tilbakekomst, men dette gir ikke alene grunnlag for å vurdere eller konkludere. Det skal foretas en helhetsvurdering der de konkrete ulempene for arbeidsgiver trekkes inn. Arbeidsgiver er derfor nødt til å ta stilling til de økonomiske og praktiske ulempene som fraværet *faktisk* medfører, og å dokumentere disse. Det handler både om behov for klarhet, vikar- og administrasjonskostnader, belastning på andre ansatte, type stilling mm. Her vil større virksomheter ofte måtte «tåle» lenger usikkerhet og mer ulempe, enn mindre virksomheter.

Innen rimelig tid

I tråd med ovennevnte sier det seg selv at hvis den ansatte er i ferd med å bli frisk med 100 % tilbakekomst, er det liten grunn til oppsigelse – det er verken fravær eller ulemper i sikte. Normalt vil også en forventet tilbakekomst innen seks til 12 måneder være rimelig tid, men selv dette kan under spesielle omstendigheter være for lenge.

Notiser

Barnehagedrift etter ny barnehagelov og mva

Private og ideelle virksomheter som driver barnehager, har rett til momskompensasjon. For kostnader som gjelder bygg, er kompensasjonen avhengig av at barnehagen drives i eget bygg.

Ny barnehagelov innebærer at hver barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. Hver barnehage skal registreres. Merverdiavgiftskompensasjon skal fremmes av hver enkelt barnehage.

Barnehagen gis momskompensasjon på varer og tjenester som anskaffes til bruk i barnehagedriften. Kostnader til egne driftsbygninger vil gi rett til momskompensasjon.

Utleie av fast eiendom er unntatt fra avgift. Ved utleie til private barnehager skal utleier fakturere barnehagen uten merverdiavgift, da dette er utleie av fast eiendom. Utleier kan ikke frivillig registrere seg for denne utleien.

Ny barnehagelov fører til at private barnehager må omorganiseres. Dette kan føre til endringer med hensyn til om barnehagen drives i egne eller leide bygg. For barnehager som tidligere har vært drevet i leide bygg, og som etter omorganiseringen drives i eget bygg, kan justeringsreglene for fast eiendom gi mulighet for kompensasjon på tidligere påkostninger på eiendommen. Motsatt vil det for bygning det tidligere ble drevet egen barnehage i, oppstå et krav om å betale tilbake kompensert avgift hvis omorganiseringen fører til at bygningen leies ut til barnehagen.

Bestille, se eller endre skattekortet

Begynner stigende renter å tære på likviditeten, har familiesituasjonen endret seg eller har du kanskje skiftet bosted eller jobb? Da er det enkelt å bestille, se eller endre skattekortet.

Det er mange forhold som kan gi endringer i den skatten du må betale. Det mest vanlige er endringer i inntekt, renteutgifter eller i sivilstatus/forsørgersituasjon. Arv kan også gi høyere formuesskatt, lavere renteutgifter og/eller høyere renteinntekter. Det er enkelt å sjekke om du trekker for mye eller for lite skatt ved å gå inn på www.skatteetaten.no/person/skatt/skattekort/

Du kan bestille, se eller endre skattekortet ditt ved å logge deg inn med elektronisk id, som for eksempel BankID.

Før du eventuelt gjør noen endringer, kan det være praktisk å finne frem lønsslipp fra arbeidsgiver, ev. fra NAV eller andre som du mottar pensjon fra. Ta samtidig en titt på informasjonen som finnes i nettbanken slik at du får en god oversikt over årets forventede renteinntekter eller -utgifter.

Kontroller hvilken informasjon som allerede er blitt lagt inn hos Skatteetaten og eventuelt endre inntektsopplysninger og fradrag. Send inn endringene og få en ny skattetrekksmelding.

Det er samme rentesats for ligningsåret 2022 for rentegodtgjørelse på for mye betalt skatt og rentetillegg på for lite betalt skatt – 0,39 % pr. år. Utgangspunktet er Norges Banks styringsrente pr. 1. januar i ligningsåret fratrasket 22 prosent – siden rentegodtgjørelse ikke er fradragsberettiget.

Ved å beregne og betale inn for lite skatt innen 31. mai unngår du ev. rentetillegg.

Notiser

Foreslår endringer i pensjonssystemet

Et utvalg har foreslått endringer i pensjonssystemet. Blant annet foreslås det økte aldersgrenser i pensjonssystemet for personer født 1964 og senere, lønnsregulering av minsteytelsene i pensjonssystemet og en forbedret alderspensjon til uføre.

Noen sentrale anbefalinger/forslag:

- aldersgrensene i pensjonssystemet økes gradvis fra og med 1964-kullet, i takt med økningen i levealderen. Det foreslås at dette gjennomføres ved å knytte aldersgrensene i pensjonssystemet til det som utvalget kaller normert pensjoneringsalder.
- aldersgrensene for de øvrige inntektssikringsordningene i folketrygden økes i takt med aldersgrensene i pensjonssystemet. Det gjelder for eksempel grensene for å kunne motta dagpenger, uføretrygd, arbeidsavklaringspenger og sykepenger.
- minstenivåene skal reguleres med lønnsveksten. For et gitt nivå på minsteytelsene, vil dette sikre at de opprettholder sin verdi sammenliknet med en gjennomsnittslønn over tid.

Utvalgets flertall tilrår at alderspensjon under utbetaling reguleres med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten, også for de som mottar minstepensjonsnivå og garantipensjon. Utvalget tilrår ikke en generell økning av minsteytelsene i pensjonssystemet. Utvalget mener at uføre bør sikres en rimelig alderspensjon, gjennom høyere opptjening og ved å øke alderen for overgang til alderspensjon, slik at de skjermes for deler av effekten av levealdersjusteringen. Utvalgets flertall foreslår at uføre får opptjening til 65 år i ny opptjeningsmodell og fra 1964-kullet av skjermes for mellom halvparten og to tredeler av virkningen av levealdersjustering.

Endringer i arbeidsmiljølovens regler om midlertidig ansettelse

Den generelle adgangen til midlertidig ansettelse i arbeidsmiljøloven § 14-9 andre ledd oppheves. Etter 1. juli 2022 vil adgangen til å ansette midlertidig i all hovedsak være begrenset til situasjoner der det foreligger et særlig og tidsavgrenset behov for arbeidskraft.

Frister og oppgaver for næringsdrivende

En oversikt over Frister og oppgaver for næringsdrivende finnes på Skatteetaten sine nettsider.¹

¹ <https://www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/starte-og-drive/frister-gebyrer-og-tilleggsskatt/frister-og-oppgaver/>

Aksjeincentivordning etter Kruse Smith-modellen

Skatteetaten har tatt stilling til et tilfelle der en ledende ansatt fikk tegne aksjer med et konstant vederlag som var lavere enn markedsverdien, men hvor differansen enten skulle betales til arbeidsgiver eller ettergis.

Skattekontoret konkluderte med følgende i BFU 3/2022:¹

- Aksjetegningen skattlegges ikke som aksjer til underpris (lønn) på ervervstidspunktet.
- Restvederlaget skal klassifiseres som et lån og normrenten for rimelige lån i arbeidsforhold kan benyttes. Skattekontoret forutsatte at lånet falt inn under unntaket fra skatteplikt i *FSFIN* § 10-11-1 bokstav d (unntak fra skatteplikt på lån der en ansatt ikke eier mer enn 5 %).
- Fremtidig utbytte og gevinst av aksjene skal skattlegges etter aksjonærmodellen. Skattekontoret tok ikke stilling til om fritaksmetoden kommer til anvendelse hvis aksjene skal tilfalle skattyters holdingselskap.
- Eventuell fordel ved bortfall av betalingsforpliktelsen (restvederlaget) skal anses som arbeidsinntekt (lønn).

¹ <https://www.skatteetaten.no/rettskilder/type/uttalelser/bfu/spor-smal-om-skattemessige-konsekvenser-av-aksjeincentivordning-etter-kruse-smith-modellen/>

Maksimalbeløpet for tvangsmulkt er redusert

Maksimalbeløpet for tvangsmulkt ved manglende levering av skattemeldingen for 2021 er redusert fra kr 61 150 til kr 12 230. Etter skatteforvaltningsloven § 14-1 kan det ilegges tvangsmulkt ved manglende levering av skattemeldingen. Tvangsmulkten er et halvt rettsgebyr, dvs. kr 611,50 pr. dag. Mulkten løper til skattemeldingen leveres eller man når maksimalgrensen for tvangsmulkt. Etter annet ledd er maktsgrensen 50 rettsgebyr, dvs. kr 61 150 kr.

50 rettsgebyr er et maksimalbeløp. Skatteetaten kan avslutte illeggelse av tvangsmulkt før maksimalgrensen er nådd.

Skatteetaten har besluttet at ved illeggelse av tvangsmulkt for manglende levering av skattemeldingen for formues- og inntektsskatt for inntektsåret 2021, skal antall løpedager settes til 20. Maksimal tvangsmulkt blir da redusert tilsvarende, altså til kr 12 230.

Forsinkelsesrente og standardkompensasjon for andre halvår 2022

Forsinkelsesrenten for andre halvår 2022 skal være 9,25 prosent. Satsen for standardkompensasjon for inndrivelseskostnader er fastsatt til 400 kroner.

Foreslår endringer i enhetsregisterloven, foretaksregisterloven og foretaksnavneloven

Departementet foreslår blant annet å utvide Enhetsregisterets og Foretaksregisterets adgang til å gi offentlige myndigheter mfl. tilgang til fødselsnummeret og d-nummeret til fysiske personer som har en rolle i en virksomhet.

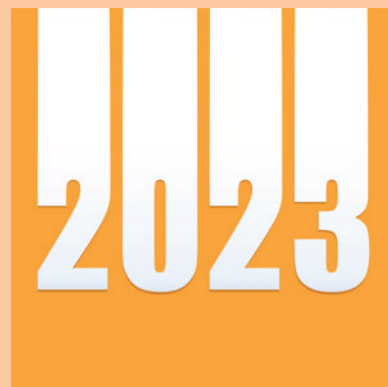
Kompensasjonsmelding i nytt format fra 2023

Skatteetaten jobber med ny kompensasjonsmelding og har lagt ut informasjon om denne på sine nettsider.¹

Fra 2023 skal momskompensasjonsgaven leveres i nytt format. Meldingen skal leveres direkte fra regnskapssystem, men det vil også bli laget en løsning som gjør det mulig å manuelt fylle inn og sende melding direkte i innlogget tjeneste på Skatteetatens hjemmesider.

Det blir ingen endringer i hvem som kan fylle ut, signere og attestere på kompensasjonsmeldingen, men autentisering vil skje via ID-porten, med personlig pålogging. Dagens Altinn-innlogging med brukernavn og passord skal ikke benyttes.

Beløpene som skal tas med i kompensasjonsmeldingen er de samme som følger av SAF-T-standard mva-koder (koder merket med K). Det vil ikke bli krav om å bruke

standard SAF-T-koder ved bokføringen, men egne koder må kunne sammenstilles med SAF-T-kodene før kompensasjonsmeldingen kan sendes inn.

Vi forventer mer informasjon ut over høsten, men revisor kan allerede nå være behjelpelig med å sørge for at virksomhetene som skal ha momskompensasjon, vil være i stand til å levere meldingen i nytt format.

¹ www.skatteetaten.no Kort direktelink: <https://bit.ly/3Rq2jea>

AKTUELLE SATSER > A JOUR PR. > 15.09.2022

UTGIFTSGODTGJØRELSE 2022 (I KR)

Godtgjørelse til kost og overnatting innenlands

Kostgodtgjørelse etter statens satser	
Fra 6 til 12 timer	kr 324
Over 12 timer	kr 603
Reiser med overnatting	kr 825
Måltidstrekk: Frokost 20 %, lunsj 30 %, middag 50 % av den aktuelle satsen som tilstår.	
Ulegitimert godtgjørelse til losji (natt tillegg)	kr 435

Kostgodtgjørelse utland

Fullstendig oversikt over satser for kostgodtgjørelse utenlands etter statens reiseregulativ finnes på: https://arbeidsgiver.difi.no/lonn-goder-og-reise/reise/statens-satser-utenlands/	
Måltidstrekk i kostgodtgjørelsen: Frokost 20 %, lunsj 30 %, middag 50 %	
For reiser uten overnatting i utlandet kan det gis godtgjørelse inntil følgende av full sats for vedkommende land:	
Reiser fra 6 inntil 12 timer:	50 % av full sats
Reiser fra og med 12 timer:	full sats

Skattedirektoratets forskuddssatser for trekkfri kostgodtgjørelse innenlands og utenlands

Godtgjørelse utover forskuddssatsene er trekkpliktig og skattepliktig.	
<i>Reiser uten overnatting</i>	
6 til 12 timer:	kr 200
Over 12 timer:	kr 400
Måltidstrekk: frokost 20 %, lunsj 30 %, middag 50 %.	
<i>Reiser med overnatting</i>	
Bor på hybel/brakke med kokemuligheter (kun tjenestereise – ikke pendlere):	kr 95
Bor på pensjonat eller hybel/brakke uten kokemuligheter:	kr 172
Bor på hotell:	kr 617
Bor på hotell med frokost:	kr 494
Langtransportsjåfører:	kr 300
Måltidstrekk: frokost 20 %, lunsj 30 %, middag 50 %.	

Bilgodtgjørelse mv. (i kr)

<i>Bruk av egne fremkomstmidler. Satser pr. km.</i>	
Egen bil, herunder el-bil	kr 4,03
Tillegg der bomavgift er inkludert i drivstoffprisen	kr 0,10
Skattefri og trekkfri del av bilgodtgjørelse	kr 3,50
Tillegg for kjøring på skogs-/anleggsvei	kr 1,00
Tilhengertillegg	kr 1,00
Motorsykkel over 125 ccm	kr 2,95
Moped/motorsykkel inntil 125 ccm og andre motoriserte fremkomstmidler	kr 2,00
Snøscooter og ATV	kr 10,00
Båt med motor	kr 7,50
Passasjertillegg, pr. passasjer.	kr 1,00
Satsene for bilgodtgjørelse og passasjertillegg gjelder også utenlands.	

Naturallytelser 2022

Bilbeskatning

Fordelen ved privat bruk av firmabil skal med i grunnlaget for beregning av forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift. Fordelen fastsettes til 30 % av bilens listepriis inntil kr 329 600 og 20 % av overskytende listepriis. Ved firmabilordning i deler av inntektsåret fastsettes fordelene forholdsmessig for antall hele og påbegynte måneder bilen har stått til disposisjon.

Ved følgende forhold reduseres listepriisen til:

	Ordinær bil	El-bil
El-bil	–	80 %
Eldre bil enn tre år pr. 1. jan.	75 %	60 %
Yrkeskjøring over 40 000 km	75 %	75 %
Eldre bil og yrkeskjøring over 40 000 km (elektronisk kjørebok)	56,25 %	56,25 %

Varebil klasse 2 (elektronisk kjørebok), faktisk privat kjøring, pr. km	kr 3,40
---	---------

Beløpsgrense for skattefrie naturallytelser

Overtidsmat (minst 10 timer), dokumenterte utgifter	kr 200
Personalrabatter (inntil 100 %)	kr 8000

Rentefordel ved rimelig lån hos arbeidsgiver

Rentefordelen settes til differansen mellom normrente-satsen og den faktisk betalte renten. Mindre, kortsiktige lån beskattes ikke (lånebeløp på inntil 3/5 G = kr 66 886 pr. 01.05.2022 med tilbakebetalingstid høyst ett år).

Normrentesatser:

Januar og februar	1,30 %
Mars og april	1,50 %
Mai og juni	1,70 %
Juli og august	1,80 %
September og oktober	2,00 %
November og desember	2,30 %

Verdi av fri kost og/eller losji

Fritt opphold – kost og losji	kr 134
Fri kost – alle måltider	kr 95
Fri kost – to måltider	kr 74
Fri kost – ett måltid	kr 49
Fritt losji – ett eller delt rom	kr 39

Elektronisk kommunikasjon

Dekning av utgifter til telefon og internett mv., pr. år	kr 4 392
Pr. måned	kr 366

Gaver i og utenfor ansettelsesforhold (i kr)

Skattefrihet for mottaker

Ansettelsestid 20 år og deretter hvert tiende år	kr 8 000
Bedriften bestått i 25 år eller år delelig med 25	kr 4 000
Arbeidstaker gifter seg, pensjoneres eller slutter etter minst 10 år eller fyller 50 år og deretter hvert tiende år.	kr 4 000
Andre gaver i arbeidsforhold («julekurv»)	kr 5 000
Erkjentligetsgave utenfor arbeidsforhold	kr 500

Skattefritak gjelder bare gaver i form av naturalia og bare dersom gaven gis etter en generell ordning. Overskrider beløpsgrensene, er det overstigende beløpet skattepliktig. Beløpsgrensene gjelder samlet for gaver fra egen arbeidsgiver og tredjeparter.

Skattefrie inntekter mv.

Frikortgrensen for ungdom	kr 65 000
Skattefri lønnsinntekt for barn under 13 år	kr 10 000
Minstegrense for lønnsinnberetning og skatteplikt:	
– ordinær arbeidsgiver	kr 1 000
– skattefrie selskaper	kr 10 000
– arbeid i hjemmet	kr 6 000

Skal du kjøpe eller selge en bedrift, trenger hjelp med regnskap og skatt/avgift eller planlegger generasjonsskifte? Vi har kompetansen.

Revisjon og attestasjonstjenester

- Ekstern (finansiell) revisjon
- Borevisjon
- Attestasjoner til myndigheter

Regnskap og økonomi

- Regnskap, herunder IFRS
- Forretningsførsel
- Finansiering og budsjettering
- Management for Hire (regnskap- /økonomi, controller og lignende)

Skatt- og avgiftstjenester

- Bedriftsbeskatning
- Personbeskatning
- Insentivordninger
- Merverdiavgift
- Internasjonal skatt
- Generasjonsskifte
- Expatriate tjenester

Transaksjonsstøtte

- Fusjon/fisjon/børsnotering
- Restruktureringer
- Due diligence (finansiell, skatt og avgift)
- Verdsettelse
- Sakkyndig redegjørelser

Rådgivning

- Strategi og analyse
- Prosjekter
- Risikostyring og intern kontroll
- Prosessforbedring
- Informasjons- og kommunikasjonsteknologi
- Gransking og misligheter
- Management for Hire
- People & Culture

* For noen av tjenestene er det uavhengighets regler i revisorloven som kan begrense omfanget og innholdet i vår bistand til egne revisjonsklienter.

Returadresse:
Grant Thornton Revisjon A
Kirkegata 15
0153 Oslo

Din samarbeidspartner innen revisjon,
regnskap, skatt og rådgivning
- et kunnskapshus i vekst.

Grant Thornton Revisjon

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: oslo@no.gt.com

Grant Thornton Økonomiservice

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: grant@no.gt.com

Grant Thornton Consulting

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: consulting@no.gt.com

Grant Thornton Law Advokatfirma

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: grant@no.gt.com